

Міністерство освіти і науки України

Національний університет «Чернігівська політехніка»

Черкаський державний технологічний університет

Сумський національний аграрний університет

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

**Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»**

Університет Марії Кюрі-Склодовської (UMCS) м. Люблін, Польща

II Всеукраїнська науково-практична конференція

**«Комунікація в гуманітарному дискурсі:
виклики та перспективи»**

14 травня 2026 р.

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

Чернігів, 2026

УДК 8+1
К63

*Затверджено за рішенням вченої ради Національного університету
«Чернігівська політехніка» (протокол № 7 від 08 червня 2026 р.).*

К63 **Комунікація** в гуманітарному дискурсі: виклики та перспективи: *збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Чернігів, 14 травня 2026 р.). – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2026. 118 с.

ISBN 978-617-8584-07-8

До збірника ввійшли наукові розвідки учасників II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Комунікація в гуманітарному дискурсі: виклики та перспективи», в яких науковці з різних регіонів України та її закордоння розглядають широкий спектр питань міжкультурної комунікації, філософії мови, перекладознавства та соціальної антропології.

У доповідях проаналізовано трансформації культурних практик у глобальних мережах, філософські аспекти постправди, свободи слова та екзистенціальної комунікації. Дослідники зосередили увагу на гуманістичних засадах науки, стратегіях соціокультурного менеджменту та впливі соцмереж і сленгу на молодь. Значна частина робіт присвячена лінгвістичним студіям: семантиці емотиконів, специфіці гумору, а також мовній репрезентації гендерних стереотипів, вікової нерівності та історичних постатей у медіа дискурсі. Окремо висвітлено питання реабілітації військовослужбовців, протидії дезінформації та ролі мовної політики у подоланні ворожих наративів. Науковці проаналізували особливості галузевого й художнього перекладу, використання штучного інтелекту в освіті та функціонування мови в умовах глобальної безпеки. Особливий акцент зроблено на маніпулятивних стратегіях у медіа та репрезентації образу України у світовому дискурсі. Роботи учасників розкривають міждисциплінарні підходи до аналізу англomовних текстів, лінгвокогнітивні аспекти та специфіку фахової термінології.

Матеріали збірника можуть бути корисними науковцям, викладачам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, а також усім зацікавленим у питаннях комунікативної компетентності, соціальної філософії, перекладознавства, мовознавства, філософської антропології, культурології, психолінгвістики і суміжних галузей гуманітарного знання.

Тексти тез представлені в авторській редакції. Відповідальність за точність поданих фактів, цитат і прізвиськ несуть автори.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Співголови організаційного комітету:

Литвин С. В., завідувачка каф. іноземної філології, к. пед. н., доцент;

Шакун Н. В., завідувачка каф. філософії і суспільних наук, к. філос. н., доцент.

Члени організаційного комітету:

Киселиця С. В., к. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії і суспільних наук;

Ніколаєнко О. В., старша викладачка кафедри іноземної філології.

Укладачі:

Ніколаєнко О. В., старша викладачка кафедри іноземної філології;

Киселиця С. В., к. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії і суспільних наук.

УДК 8+1

ISBN 978-617-8584-07-8

© НУ «Чернігівська політехніка», 2026

Борець Д. М. АНТРОПОЦЕНТРИЗМ І ГУМАНІЗМ ЯК ОСНОВА КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ	37
Буглак С. В. СВОБОДА СЛОВА ЯК ФІЛОСОФСЬКА КАТЕГОРІЯ ТА КОМУНІКАТИВНА ОСНОВА ДЕМОКРАТИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА	39
Волошко М. А. ВПЛИВ СУРЖИКУ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ	41
Горlach Д. В. КОМУНІКАЦІЙНІ ПРИВИДИ ПАНОПТИКОНУ	42
Горопашна В. О. ЦИФРОВА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	44
Грішний Д. С. РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ	45
Гура К. І. КОМУНІКАЦІЯ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН: ФІЛОСОФСЬКО-УПРАВЛІНСЬКИЙ ВИМІР	46
Жорняк Г. С. РОЗВИТОК МОВНОГО ПРОСТОРУ НА ТЕРЕНАХ НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ	48
Каневська С. В. ЦИФРОВА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ СОЦІОКУЛЬТУРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ	50
Киселиця С. В. THE ROLE OF PHILOSOPHY IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF STUDENTS WITHIN JAN-URBAN SANDAL'S «INNOVATIVE PEDAGOGY» SYSTEM	52
Коваль В. С. АКТУАЛЬНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОЇ СИНТЕЗИ СЕВЕРИНА БОЕЦІЯ: ВІЧНІСТЬ VS ЧАС	54
Ковальова І. О. МОВНА ПОЛІТИКА ПРИКОРДОННЯ: ГЕНДЕРНА ЧУТЛИВІСТЬ ЯК ЧИННИК ПРОТИДІЇ ВОРОЖИМ НАРАТИВАМ	56
Корзаченко К. О. ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ФЕНОМЕНУ ПОСТПРАВДИ	57
Мініцький В. В., Проноза І. І. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНСОЛІДАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	59
Лоневська В. Д. МЕЖІ ТОЛЕРАНТНОСТІ В КОМУНІКАТИВНІЙ КУЛЬТУРІ: НАДМІРНІСТЬ ТА КОРИСНІСТЬ	61
Лосіна В. Д. ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА КОМУНІКАЦІЙНУ КУЛЬТУРУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	63
Лось Д. О. МОВА ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ У СУСПІЛЬСТВІ	64
Наглюк К. О. МОВА ЗАКОНОДАВСТВА: ПРОБЛЕМИ ЗРОЗУМІЛОСТІ ДЛЯ ГРОМАДЯН	65
Ольховик М. В. ВІДКРИТА НАУКА ЯК ГУМАНІСТИЧНИЙ КОНТЕКСТ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ: МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ	67
Подковка П. О. КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА МОРАЛЬНО-ЕТИЧНА ПРОБЛЕМА	68
Романенко М. В. МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ У СУЧАСНОМУ МЕДІАПРОСТОРИ	70
Рудаковська П. Є. КОМУНІКАТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СЛОВА В ДУХОВНІЙ КУЛЬТУРІ КИЇВСЬКОЇ РУСИ	71
Столяр М. Б. КОМУНІКАТИВНІ АСПЕКТИ СМІХОВИХ ПРАКТИК У ПЛОЩИНІ ПРОВІДНИХ ТЕОРІЙ СМІХУ	73
Тющенко К. О., Петінова О. Б. МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ВИКЛИКИ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА	75
Фіалковська І. В. РОЛЬ МОЛОДІ У ПОСТВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ	77
Чабан С. І. ГЛОБАЛЬНІ КУЛЬТУРНІ МЕРЕЖІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ЛОКАЛЬНИХ КУЛЬТУРНИХ ПРАКТИК	79

доби Відродження в площині еротичного гумору також є зрозумілою та смішною навіть в сучасному комунікативному просторі. Існують також певні універсальні, архетипові сміхові ситуації та образи, які є зрозумілими для всіх часів та народів. Наприклад, такими є давньогрецькі анекдоти про розумників, бо будуються на контрасті давньогрецького раціоналізму з яскраво вираженим моментом етнічної пихатості та виявах недолугості людей. В кожній культурі предметом сміху постають культові постаті: 1) мудреців (Стародавня Греція); 2) полководців та імператорів (Стародавній Рим); 3) середньовічний карнавал взагалі перевертає згори до низу усю соціальну ієрархію... В кожному комунікативному просторі є постаті, що символізують собою недалекість, тупість, недолугість. Подекуди цей гумор набуває карикатурних рис певного етносу. Достатньо змінити один етнос на інший і анекдотична ситуація стає зрозумілою в будь-якому комунікативному просторі. Універсальною темою сміху є сімейні стосунки. В межах сміхової культури вони постають як такі, що протилежні належним злагоді, вірності та любові. Те ж саме стосується професійного обов'язку лікарів, вчителів, стражів (поліцейських).

Відтак, сміх є явищем, що існує лише в контексті певної комунікативної ситуації, як з точки зору методології вивчення сміху, так і з боку самих сміхових практик.

Список використаних джерел

1. Пролеєв С. Пролеєв С. В. Там, где смеха нет // *Δόξα /ДОКСА*. Зб. наук. праць з філософії та філології. Одеса. 2008. Вип. 13. Сміх та серйозність: множинність видів та взаємин. С. 27–32.
2. Monro D. H. *Theories of Humor. Writing and Reading. Across the Curriculum* 3rd ed. 1988. 349 p. URL: <https://www.bookofthrees.com/theories-of-humor-monro/> (дата звернення 9.05.2026).
3. Stoliar M. B. *Immanuel Kant's Theory of Laughter and Philosophical Irony // Philosophy and Values of the Modern Culture. Collective monograph / M.H. Bratasiuk, O.Ye. Gomilko, A.A. Kravchenko, V.V. Poliuha, etc. – Lviv – Toruń : Liha-Pres, 2019. P. 122-141.*

УДК 005.336.2:316.7:008

Тющенко К. О.

здобувачка 1 курсу першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності
«Менеджмент соціокультурної діяльності»

Петінова О. Б.

професорка кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик,
докторка філософських наук, професорка

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»*

МІЖКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МЕНЕДЖЕРА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ВИКЛИКИ МУЛЬТИКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА

У сучасному світі роль менеджера соціокультурної діяльності часто вимагає співпраці з різними людьми та представниками різних культур. Це зумовлює необхідність формування міжкультурної компетентності. Культурна компетентність — це здатність розуміти людей з інших культур, взаємодіяти з повагою та готовністю розглядати нові ідеї та погляди. Вона ґрунтується на усвідомленні того, що не існує універсального стилю керівництва, а також на розумінні того, що те, що мотивує одну людину, може не мотивувати іншу [3].

У цій тезі я аналізую роботи про міжкультурну компетентність Н. Дампіра, Н. Осей-Бонсу, Е. Сандовал, та роботи Е. Клементса, Д. Кніббе для наведення прикладів із медіа.

Сьогодні глобалізація об'єднує країни, ринки та людей у єдину систему. З кожним роком вміння ефективно працювати в міжкультурному контексті стає все більш актуальною [6]. Працювати в межах однієї культури набагато простіше: мисленнєві процеси, звички та поведінка людей часто дуже схожі. Кожному зрозуміло, що від нього очікують, які підходи до вирішення питань та цінності будуть прийнятними в роботі. Можна припустити, що ці «полегшення» в порозумінні також створюють певні обмеження в розвитку та презентації організацій.

Якщо менеджер поглибить свої знання про різні культури, це допоможе краще розуміти різноманітність потреб ринку та вдосконалити стратегії роботи з етнічними групами; культурна компетентність може допомогти людині легше пристосуватися до змін, що характерні для будь-якого перехідного періоду.

Включення різноманітних груп людей в робочий процес може розвинути творчий підхід до вирішення проблем завдяки новим поглядам, ідеям та стратегіям; сприяти залученню та активній участі інших культурних груп; сприяти зміцненню довіри та співпраці; допомогти подолати страх помилок, конкуренції або конфліктів; сприяти зміцненню поваги та взаєморозуміння між учасниками процесу; сприяти інклюзивності та рівності [1].

Щоб почати розвивати міжкультурну компетентність, менеджеру потрібно навчитись бути свідомими щодо власних культурних переконань та того, як вони можуть впливати на ваше сприйняття інших культур; ознайомитись зі ставленням різних культур до таких тем, як інвалідність, обмеження життєдіяльності та здоров'я загалом; навчитись визначати та уникати стереотипів та враховувати індивідуальні відмінності, виходячи з загально визначених культурних традицій.

В організаціях завжди є різні групи людей. Деякі з них мають більший вплив через наявність історичного значення. Ці різноманітні групи людей пов'язані з історією нерівності та несправедливості, коли не до всіх людей ставилися однаково через їхні особливості. До таких видів різноманітності належать: маргіналізовані або соціально ізольовані групи, національність, етнічна приналежність, рідна мова, раса, гендер, сексуальна орієнтація, соціальний клас, релігійні переконання та віросповідання, фізичні та розумові здібності [5].

ЗМІ відіграють важливу роль у формуванні уявлень про людей з інвалідністю. Завдяки певному способу подання стереотипів споживачі медіа часто схиляються до визначеної точки зору, що змінює їхнє сприйняття. Стереотипи, які поширюють засобами масової інформації, впливає на те, як суспільство сприймає інвалідність [2].

Через недостатню представленість у ЗМІ спільнота людей з інвалідністю не має можливості бачити своїх представників у медіа. Багато людей досі думають, що такі люди фундаментально відрізняються та є тими, кого складно порозуміти. Проте вони звичайні люди.

Зображення людей з інвалідністю не тільки нагадує людям без інвалідності про їхню людську сутність, а й дарує комфорт і впевненість у собі глядачам з інвалідністю. Репрезентація дає їм розуміння, що вони мають своє місце у світі, так само як і будь-яка людина без інвалідності [4].

Одним із вдаливих прикладів репрезентації інвалідності є Віктор з мультсеріалу Arcane. Інвалідність є частиною його персонажа, але не визначає його повністю. У нього є друзі, цілі та особистість, як і в будь-якого іншого персонажа. Віктор – науковець, з першого сезону показаний слабким та худим через хворобу. Під час пересування йому необхідна постійна опора на палицю, а на правій нозі він носить ортез. Протягом сюжету сценаристи оминають «шкідливі тропи», які при'язують всі особливості персонажа до його інвалідності: розум Віктора не є наслідком потреби «виправити себе»; після спроби змінити своє тіло інвалідність не пропадає, тим самим не передаючи глядачу ідею, що єдиний вихід – позбутися інвалідності, що, зазвичай, неможливо для більшості людей з цієї групи, таким чином ставлячи їм неможливе в реалізації завдання [5].

Невдалим прикладом є Хлоя з відеогри *Life is Strange*. Наслідком одного з варіантів вибору, запропонованих гравцеві в грі, стає нещасний випадок. Хлоя залишається паралізованою після автокатастрофи. Гравець відвідує Хлою вдома і вони проводять деякий час разом, згадуючи минуле. Потім Хлоя просить гравця допомогти їй померти, що підкреслює уявлення про те, що краще бути мертвим, ніж інвалідом, яке поділяють багато людей без інвалідності. Таку точку зору заохочують мас-медіа, які часто зображують інвалідність як трагедію, а людей з інвалідністю, які не відповідають суспільним очікуванням, — як тих, чие життя пропало. Ця думка підкріплюється самою грою. Однак вибір подається таким чином, що справжній друг допоможе людині з інвалідністю померти, а не допоможе їй пристосуватися до нових обставин і жити своїм життям якнайкраще. Пізніше гравцеві надається можливість перенестися в минуле і запобігти нещасному випадку, тим самим усунувши інвалідність. Ця дія робить ту частину гри, де Хлоя є інвалідкою, непотрібною і, зрештою, позбавленою сенсу [2].

По суті, міжкультурна компетентність дає менеджерам соціокультурної діяльності можливість сприяти досягненню організаціями більшого глобального успіху. Організації, які ставлять міжкультурну компетентність на перше місце, матимуть значну перевагу над конкурентами. Вони будуть краще підготовлені до роботи на міжнародних ринках, формування інноваційних команд та налагодження міцніших відносин як із співробітниками, так і з клієнтами [7].

Список використаних джерел:

1. Chapter 27., section 7. building culturally competent organizations - main section | community tool box. *Community Tool Box*. URL: <https://ctb.ku.edu/en/table-of-contents/culture/cultural-competence/culturally-competent-organizations/main> (дата звернення: 11.05.2026).
2. Clements A. Disability representation in media: more than just the character : дисертація. 2022. 89 с.
3. Dampier N. The inclusive leader: the key leadership behaviors to develop cultural competence. *Frontline Training Solutions*. URL: <https://frontlineon.com/blog/the-inclusive-leader-the-key-leadership-behaviors-to-develop-cultural-competence/>.
4. Gunter G. The importance of disability representation in media. *The Crimson White*. URL: <https://thecrimsonwhite.com/117773/culture/the-importance-of-disability-representation-in-media/> (дата звернення: 11.05.2026).
5. Knibbe J. Portraying disability: league of legends' multifaceted approach across game, lore, and media. *New media and digital culture*. 2024. С. 53.
6. Osei-Bonsu N. Discourse analysis of cross-cultural competencies in international business management. *European scientific journal, ESJ*. 2016. Т. 12, № 22. С. 359. URL: <https://doi.org/10.19044/esj.2016.v12n22p359> (дата звернення: 12.05.2026).
7. Sandoval E. HR's guide to cultural competence in a global workforce. *UKG*. URL: <https://www.ukg.com/blog/hr-leaders/hrs-guide-cultural-competence-global-workforce>.

УДК 130.3:170.2

Фіялковська І. В.

здобувачка вищої освіти гр. ФТЕ-232

Науковий керівник – **Киселиця С. В.**, к. філос. н., доцент

Національний університет «Чернігівська політехніка»

РОЛЬ МОЛОДІ У ПОСТВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ УКРАЇНИ

Наше сьогодні вносить корективи в життя не тільки молоді але й всіх людей, але саме молоде покоління найкраще адаптувалося до змін і готове прийняти виклики сучасного світу. Сьогодні, коли Україна стикається з складними соціально-економічними та політичними

Наукове видання

**Всеукраїнська науково-практична
конференція
«Комунікація в гуманітарному дискурсі:
виклики та перспективи»
*14 травня 2026 р.***

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

Прийнято до друку 10.06.2026. Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. – 6,86.
Тираж: 100. Зам. № 19/26.

Редакційно-видавничий відділ Національного університету «Чернігівська політехніка»
14030, Україна, м. Чернігів, вул. Шевченка, 95.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців,
виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 7128 від 18.08.2020 р.